

ARNOUT HAUBEN
& LANDER DEWEER

DWARS DOOR
DE PYRENEEËN

PELCKMANS

‘Ik moest denken aan de onweerstaanbare
passie die mensen ertoe brengt zware
klimpartijen te ondernemen. Niets kan
hen ervan weerhouden. Een top kan
dezelfde verleidelijke aantrekkingskracht
uitoefenen als een afgrond.’

Théophile Gautier, 1868

10	Proloog
13	De groene valleien van het Baskenland
55	Naar het hart van de Atlantische Pyreneeën
95	De herders van de Hoge Pyreneeën
137	Langs de hoogste toppen van Huesca
185	Op het pad van de vrijheid in de Ariège
229	Van Andorra naar de hoogvlakte
269	Op zoek naar de ziel van Catalonië
314	Dankwoord

HONDARRIBIA

BILBAO

SAN
SEBASTIÁN

PAMPLONA

Spanje

PAU

LOURDES

HUESCA

HOOFDSTUK 1

HOOFDSTUK 2

HOOFDSTUK 3

HOOFDSTUK 4

HOOFDSTUK 5

HOOFDSTUK 6

HOOFDSTUK 7

Proloog

Daar liggen ze dan. Als slapende beesten onder een zachte voorjaarszon. Hun ruggen krom, de poten onder hun buiken opgevouwen. Ongevaarlijk op het eerste gezicht, ze wachten rustig af tot je hen benadert en beklimt. Maar vergis je niet, een zwiep van hun staart en je vliegt eraf.

Zelfs hun naam klink woest en ruig. In elke mogelijke taal, want hier haken verschillende landen en culturen in elkaar. *Pirinioak. Pirineus. Pirineos. Pyrénées.* De Pyreneeën.

Als jonge twintiger zag ik ze voor het eerst liggen. Als eindwerk voor school maakte ik een film over Viona, een meisje van zestien dat na een jeugd vol familiaal geweld en drugsproblemen in een gesloten instelling was beland en nu samen met haar begeleidster naar Santiago de Compostela zou stappen. Ik volgde de twee vrouwen met een camera en werd niet alleen stil van hun verhalen, maar ook van het decor waardoor ze trokken. Zo staken we samen de Pyreneeën over, over ruige, verlaten bergtoppen waar pelgrims eeuwenlang hun voeten kapotliepen. De gieren cirkelden geduldig boven onze hoofden. In niets was het landschap te vergelijken met dat bij ons, in de Lage Landen, en zelfs niet met dat in de Alpen, waar ik als veertienjarige op kamp met de Christelijke Mutualiteit mijn eerste bergtochten aflegde. Vanuit het Zwitserse Maloja naar blokhutten hoog in de bergen. In gehuurde wandelschoenen ook nog eens.

De Pyreneeën. Na mijn eindwerk bleef de naam nog lang door mijn gedachten spoken. Ooit moest ik er terug naartoe, daar was ik van overtuigd.

We kunnen het ons nog maar moeilijk voorstellen, maar een eeuw geleden wisten slechts weinig mensen wat een berg was. Laat staan een wild en wijd gebergte als de Pyreneeën. Een berg beklimmen was gekkenwerk. Bergen waren een soort woestijnen: ongeschikt om te leven, te werken of te bezoeken. Gevaarlijk ook nog eens. De plaats waar monsters en goden woonden, alles wat als bovennatuurlijk en vijandig werd gezien. Overblijfselen van een primitieve wereld waren het.

Ruben, Philippe en ik zijn een beetje gek en willen de monsters graag trotseren. We plooiën onze tentjes op en snuiven het parfum van de zee nog eens op; we zijn wakker geworden op een camping naast de Atlantische

Oceaan. De golven breken tegen de kliffen, de geur van zout hangt in de lucht. Ons avontuur begint hier, in Hondarribia, een kustdorpje in het Spaanse Baskenland, pal op de grens met Frankrijk.

De slapende beesten aan de horizon vormen de natuurlijke grens tussen Frankrijk en Spanje en strekken zich uit over bijna vijfhonderd kilometer, van de Golf van Biskaje in het westen tot de Middellandse Zee in het oosten. 3404 meter boven de zee op hun hoogste punt, de toppen nu eens kaal en spits, dan weer begroeid en stomp – samen het gekartelde blad van een reusachtige houtzaag.

Meer dan vijftig miljoen jaar oud zijn de Pyreneeën en nog altijd zijn ze springlevend. De woonplaats van beren, wolven en gieren. De plek waar de renners van de Ronde van Frankrijk glorie najagen en waar pelgrims op zoek gaan naar verlossing. Een indrukwekkend decor vol natuurschoon en verhalen.

En net naar die verhalen gaan Ruben, Philippe en ik op zoek. Dwars door de Pyreneeën, die ruwe ruggengraat tussen Frankrijk en Spanje, vroeger en vandaag.

Een zachte voorjaarszon verschuilt zich nog achter de wolken, maar er staat weinig wind en het is droog – de omstandigheden voor de eerste etappe van onze wandeltocht zijn ideaal. We nemen onze rugzakken op de schouder en keren de oceaan de rug toe. Voor ons ligt niet alleen de top van La Rhune, de heilige berg voor de Basken en ons eerste grote doel, maar ook een nieuw avontuur. Na onze reizen door de Lage Landen trekken we de hoogte in. We zijn er helemaal klaar voor. Ik voel opwinding en energie.

We laten onze drone een eerste keer op. Als een afgerichte valk slaat hij zijn vleugels uit. We zijn overweldigd door de schoonheid van het landschap. De zee, de groene heuvels, de kleine dorpjes verspreid op en tussen de heuvelflanken, de sluierwolken met het rozige ochtendlicht, het licht van de nabijgelegen vuurtoren dat als een hartslag klopt: de poort naar de Pyreneeën zwaait breed open.

We strikken de veters van onze wandelschoenen nog een keer stevig vast en beginnen aan de allereerste meters van onze tocht.

DE GROENE
VALLEIEN
VAN HET
BASKENLAND

Happy hiking

De zon komt door de wolken, de eerste honderden meters gaan al meteen flink bergop. We stappen tot bij het officiële startpunt van de GR11, de met rood en wit aangeduide wandelroute die dwars door de Pyreneeën loopt en die de komende weken ons kompas zal zijn. Altijd oostwaarts, tot aan het eindpunt van onze reis, de vuurtoren van Cap de Creus aan de Middellandse Zee, halfweg tussen de Franse grensstad Perpignan en het Spaanse Girona.

Om en bij de duizend kilometer zal onze tocht lang zijn. We willen beide kanten van de grens verkennen, onze route zal dus kronkels maken. Voor kaarsrechte lijnen moet je niet in het hooggebergte zijn, alles is hier puntig en krom. Aan de andere kant van de grens, in Frankrijk, is een ander bekend langeafstandspad onze gids: de GR10.

‘GR11. *Happy hiking to you all*’, is met rode verf op een grote ronde steen in de grond geschreven. ‘Nog duizend kilometer te gaan’, zegt Ruben. De benen voelen goed. Achter me hoor ik Philippe lachen: ‘Nu nog wel, ja.’

Al snel komen we in het centrum van Hondarribia. Dit middeleeuwse vestingstadje staat bekend om zijn kleurrijke vissershuisjes met houten balkons, ommuurde stadskern en vele bars en restaurants, ideaal voor het proeven van de lokale *pinxtos*, het Baskische alternatief voor de Spaanse tapas.

Het Baskenland is een regio met een uitgesproken identiteit: ze heeft een eigen taal, het Euskara, een eigen vlag en het overgrote deel van de inwoners koestert al van oudsher een soort eilandgevoel. Wij tegen de rest van de wereld, die sfeer, zoals in het dorp van Asterix en Obelix.

Zoals iemand, een Bask natuurlijk, ooit zei: ‘Er was eens een tijd dat de zee het land bedekte tot San Sebastian. En toen de zee zich terugtrok, waren er de Basken.’

San Sebastian en Bilbao zijn de grootste steden, beide liggen in het Spaanse deel van deze regio. Maar ook de mondaine Franse badplaats Biarritz wordt tot het Baskenland gerekend. Grenzen zijn hier sowieso niet in steen gebeiteld, merken we al snel.